

Aysel Kavasoğulları

Yozgat Bozok University, aysel.kavasogullari@bozok.edu.tr,
Yozgat-Turkey

DOI	http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2021.16.3.4C0249
ORCID ID	0000-0002-0218-3790
Corresponding Author	Aysel Kavasoğulları

İÇ MEKÂN İÇİN BİSİKLET FORMUNDA YENİ BİR KİTAPLIK TASARIMI

ÖZ

İç mekânlar zamanımızın büyük bir çoğunluğunu geçirdiğimiz hacimlerdir. Mobilya ise iç mekânda yer alan boşlukları, insanların gereksinimleri neticesinde sosyal ve kültürel boyutları ile ele alarak, konforlu bir şekilde dolduran birimler olarak tanımlanabilir. Sosyal ve kültürel yaşamla birlikte insanların konfor ihtiyacı artmıştır. Günümüzde iç mekân tasarımlarında çok fazla işlevin bir arada kullanıldığı mobilyaların tercih edildiğini görmekteyiz. Bu anlamda iç mekân mobilyalarında estetik, fonksiyonellik ve modülerliğin bir arada kullanılması önem arz etmektedir. Bu çalışma kapsamında, İç mekân tasarımında, dış mekân etkisi yaratacak, genç odaları için uygun olabilecek ve gençlere kendi mekânlarında aidiyet hissi oluşturmada yardımcı olabilecek, bisiklet şeklinde bir kitaplık tasarımı oluşturulmuştur. Kitaplık modüler olarak tasarlanmıştır. Bu şekilde, tasarım mekânda tek başına hem fonksiyonellik sağlayacak hem de estetik bir algı oluşturacaktır.

Anahtar Kelimeler: İç Mekân, İç Mekân Tasarımı, Mobilya, Mobilya Özellikleri, Kitaplık Tasarımı

A BICYCLE FORMED NEW BOOKSHELF DESIGN FOR INTERIOR

ABSTRACT

Indoors are spaces that we spend most of our time. Furniture, on the other hand, can be defined as units that comfortably fill the spaces in the interior space, considering the social and cultural dimensions of people's needs. With the social and cultural life, people's need for comfort has increased. Today, we see that furniture that uses a lot of functions together is preferred in interior designs. In this sense, it is important to use aesthetics, functionality, and modularity together in interior furniture. Within the scope of this study, a bicycle-shaped library design was created in the interior design, which would create an outdoor effect, be suitable for young people's rooms and help young people create a sense of belonging in their own spaces. The library is designed as a modular form. In this way, the design alone will provide both functionality and an aesthetic perception in the space.

Keywords: Interior, Interior Design, Furniture, Furniture Features, Bookshelf Design

How to Cite:

Kavasoğulları, A., (2021). İç Mekân İçin Bisiklet Formunda Yeni Bir Kitaplık Tasarımı. Humanities Sciences, 16(3):168-176, DOI: 10.12739/NWSA.2021.16.3.4C0249.

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Tüm sanatların özünde olduğu gibi, mimarlığın özünde de tasarım olgusu bulunmaktadır. Günümüzde insanların yaşadıkları mekânlar için estetik kaygı taşıdıkları ve tasarımı önemsedikleri bir gerçektir. İç mekânı değiştirmeden farklı bir tarz oluşturmanın en kolay yolu tasarım ürünü olan donatı kullanmaktır. Donatı, iç mekânların tasarımını oluşturduğu ve birçok ihtiyacı karşıladığı için gerekli ve iç mekân tasarımı ile yakından ilişkilidir. Donatılar mekânın tarzını oluşturan ve yansıtan en büyük tasarım elemanlarıdır. İç mekân tasarımlarında donatıların önemi oldukça büyüktür. Donatıların bir parçası olan ve büyük kütleleri oluşturan kitaplıklar da alışılmışın aksine mekânın fonksiyonuna ya da tarzına uygun bir biçimde farklı tasarımlarla geliştirilebilir. Tasarım unsuru olabilecek ve estetik açıdan olumlu bir görsel oluşturacak biçimde kitaplık tasarlamak, mekânın aksesuar ihtiyacını da karşılayacaktır. İç mekân tasarımlarında kullanılan donatıların, çok yönlü ve birçok ihtiyaca cevap verebilecek nitelikte tasarlanması gerekmektedir. Bu anlamda fonksiyonelliğin yanı sıra estetik, modülerlik gibi özelliklerin bir arada olduğu donatılar tercih edilmektedir.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu çalışma, iç mekânda mobilya ve özellikleri, kitaplık tasarımlarının mobilya özelliklerine göre incelenmesi gibi konuların literatür taraması yöntemi ile elde edilen bilgilerin anlatımına dayanmaktadır. Ayrıca çalışma bisiklet şeklinde yeni bir kitaplık tasarımının uygulanmasında kullanılan teknik ve malzemeleri kapsamaktadır. Tasarlandıktan sonra uygulanıp kullanıma hazır hale gelen kitaplığın değerlendirilmesi ve seri üretime geçebilmesi için önerilerde bulunmayı amaçlamaktadır. Ayrıca tasarım ürünü olan kitaplık mobilya özellikleri bakımından incelenmiştir. Bu bağlamda tasarımın fonksiyonelliğinin yanı sıra estetik ve modüler olması ile önemi vurgulanmıştır. Bunun yanında kitaplığın her bölümü aktif şekilde kitap depolamaya uygundur. Montajı kolaydır, büyük ustalık ve tecrübeli işçi gerektirmemektedir. Tasarlanan kitaplık sökülüp başka bir yerde yeniden kurulabilmektedir. Tasarım aksesuar görevi de görerek mekânda güzel bir görünüş oluşturmaktadır. Herhangi bir destek elemana ihtiyaç duymadan ayakta durabiliyor olması, sade ve şık olması tasarımı daha da güçlü kılmaktadır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda yeni donatı tasarımlarına da yol gösterici olması hedeflenmiştir.

3. ANA KONU (SUBJECT)

Mekân mimarlığın en temel kavramıdır. Mimarlık sözlüğünde mekân; "Kişiyi çevreden belli bir ölçüde ayıran ve içinde çeşitli eylemlerini sürdürmesine elverişli olan bir boşluktur" şeklinde tanımlanmıştır [1]. İç mekân tasarımında en önemli husus; tasarımcının zihninde oluşturduğu ve tasarladığı mekânı somut ürüne dönüştürürken, kullanıcıya ulaşabilmesi ve kendini ifade edebilmesidir. Bunu yapabilmek için tasarımcı, tasarımda kullandığı kavramlara karşılık gelen anlam yüklü mekânsal öğeleri, toplumun kültüründen, beklentilerinden seçerek kendi bilgi ve deneyimleriyle değerlendirip şekillendirmelidir [2]. Mobilya; masif ağaç veya yonga levha, lif levha, kontraplak, kontratabla ve kaplama levha gibi ağaç malzemeler ile plastik ve metallerin şekil verilmek üzere çeşitli işlemlerden geçirilmesi, koruyucu ve güzelleştirici üst yüzey işlemleri yanında vida, cam, mermer, vb. diğer tamamlayıcı gereçlerle, tekstil, sentetik deri, yapay sünger, montaj ve döşeme malzemelerinin işlevsel ve estetik özellikler kazandırılarak farklı mekânlarda çeşitli amaçlar için kullanılmak üzere yapılan, sabit ve hareketli tüketim malları

olarak tanımlanmıştır [3]. Mobilyalar özellikleri bakımından genellikle estetik, fonksiyonel, modüler olarak incelenebilmektedir.

- **Estetiklik:** Estetik mekânın kurgusunda önemli bir öğedir ve olması istenen bir kavramdır. Mekânlarda belli bir güzellik boyutu aranmakta, mekânın estetik açıdan insanda haz ve heyecan uyandırması, o mekânın niteliğini arttırmaktadır [4].
- **Fonksiyonellik:** Fonksiyon "Bir bütünün her bir parçasının kendine düşen görevi yerine getirmesi ve kendi üstündeki sistemin görevini yapmasına ve böylece bütünün işlemesine yardımcı olmasıdır" şeklinde tanımlanmaktadır [5]. Yine fonksiyonellik, kullanım veya işleyiş bakımından amaca uygunluk olarak tanımlanmaktadır. Mimarlıkta fonksiyonellik; amaç, gereklilik ve uygunluk kavramlarını içermektedir [6]. Mekân tasarımlarından beklenen işleve göre kullanılacak donatı elamanları, karmaşayı ve obje yoğunluğunu önlemiş olacaktır. Böylece kullanıcı özgün, uyumlu ve rahat bir mekânda en iyi şekilde hizmet alacaktır [7].
- **Modülerlik:** Mobilyada modülerlik, konut içerisinde ortaya çıkan ihtiyaçları farklı oranlarda karşılayacak şekilde bölümler oluşturarak, ortaya çıkarılan modülleri yan yana ve/veya üst üste getirerek, ihtiyacı tam olarak karşılayabilme sistemi olarak tanımlanır [8]. Modüler tasarım birbiri ile kusursuzca bileşip daha büyük ve anlamlı bir obje oluşturulmasına denir. Bu parçalar kendisi veya modül setindeki diğer modüler parçalar ile peş peşe kullanılabilir [9].

Estetik amaçlı tasarlanan kitaplıklar forma uygun olacak şekilde kitaplık oluşturulurken bazı birimlerin kitap depolamaya uygun olmadığı ve sadece estetik kaygı taşıdığı görülmektedir (Görsel 1 ve Görsel 2).

Görsel 1. Estetik kitaplık örneği-1 [10]
(Image 1. Aesthetic bookshelf example-1)

Görsel 2. Estetik kitaplık örneği-2 [11]
(Image 2. Aesthetic bookshelf example-2)

Ömer Ünal'ın IDW en iyi tasarım ödülü aldığı "Nar" sehpa isimli tasarım da metal çubuklara kitaplar asılı biçimde yerleştirilebilecek, kare şeklindeki hareketli düzlemler sehpa görevi görececek biçimde fonksiyonellik sağlamaktadır (Görsel 3). Farklı eylemlerin gerçekleştirilebileceği tasarımlar günümüzde daha fazla tercih edilmektedir. Bu anlamda oturma biriminin kullanılmayan bölümlerini

kitaplık olarak değerlendirmek fonksiyonel özellik oluşturacaktır (Görsel 4).

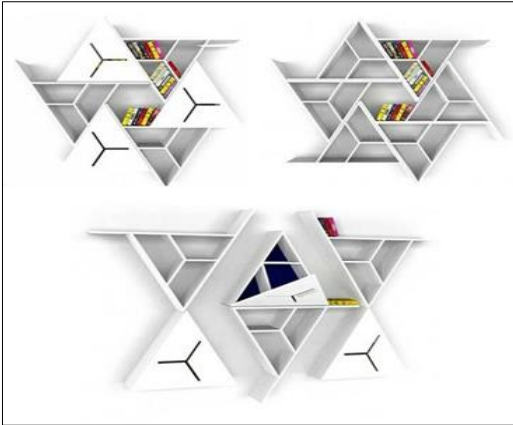

Görsel 3. Fonksiyonel kitaplık
örneği-1 [12]
(Image 3. Functional bookshelf
example-1)

Görsel 4. Fonksiyonel kitaplık
örneği-2 [13]
(Image 4. Functional bookshelf
example-2)

Kolayca sökülüp takılabilmesi ya da aynı modülün tekrarlanarak çoğaltılmasıyla modüler tasarımlar elde edilebilir (Görsel 5 ve Görsel 6).

Şekil 5. Modüler kitaplık örneği-1 [14]
(Image 5. Modular bookshelf
example-1)

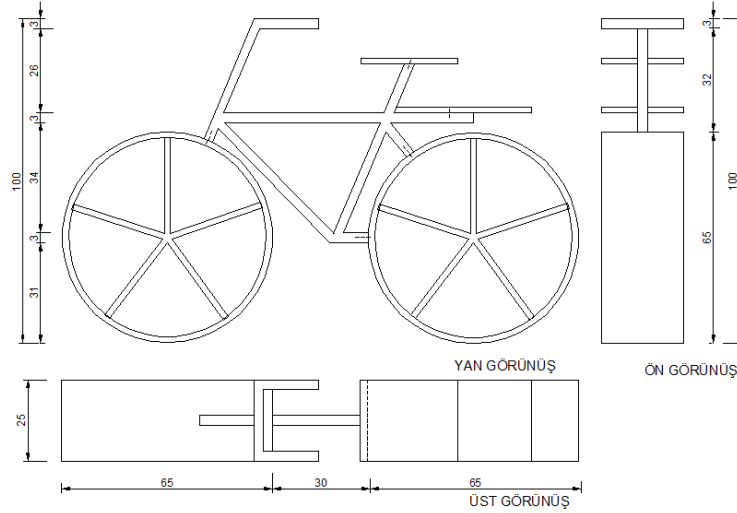

Şekil 6. Modüler kitaplık örneği-2 [15]
(Image 6. Modular bookshelf
example-2)

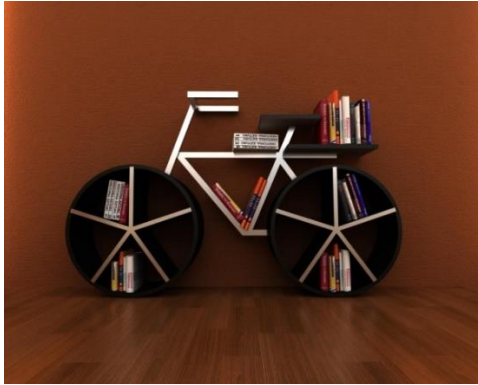
4. ALAN ÇALIŞMASI (FIELD STUDY)

Mobilya denildiğinde genellikle gözümüzde canlanan, ahşaptan yapılmış bir üründür. Bu durumun sebebi, ahşabın geçmişten günümüze mobilya üretiminde en çok kullanılan malzeme olmasıdır [16]. Tasarımda orta aksam dışındaki tüm birimler ahşap malzeme (lif levha) kullanılarak tasarlanmıştır. Tasarımın çıkış noktasında da ahşap malzeme kullanım esası bulunmaktadır. Tasarım yetişkin bir bireyin kullanabileceği bisiklet boyutunda tasarlanmıştır. Toplam kapladığı alan 25x160x100cm ölçülerindedir. Teknik çizimde ölçülendirilmesi yapılmıştır. Bağlantı birimleri de kesik çizgilerle gösterilmiştir (Görsel 7). Bisiklet şeklindeki kitaplık tasarımının tekerlek kısımları, orta göbeğe tomruktan (doğal ahşap) bir kalıp yapılarak 2.5mm kalınlığındaki lif levhaların (Görsel 7), kalıbı sararak çember şekli oluşturulmasıyla gerçekleştirilmiştir. Her bir katman ahşap

zimbalarla sabitlenip birleşim noktaları orta kısımlara gelecek şekilde ağaç tutkallıyla yapıştırılmıştır. Bir katman kuruduktan sonra diğer katman uygulanmıştır. Tüm katmanların kurutma işlemi tamamlandıktan sonra tekerlek kalıptan çıkarılmış ve tekrar kurumaya bırakılmıştır. Teknik çizimden sonra 3-boyutlu modelleme yapılarak tasarım üç boyutlu olarak incelenmiştir (Şekil 8 ve Şekil 9).

Görsel 7. Teknik çizim ve ölçülendirme
(Image 7. Technical drawing and dimensioning)

Görsel 8. 3-Boyutlu model çizimi-1
(Image 8. 3D drawing of the model-1)

Görsel 9. 3-Boyutlu model çizimi-2
(Image 9. 3D drawing of the model-2)

Tasarımın 3-boyutlu çizimleri yapılmadan önce, uygulamada kullanılan malzemeler düşünülerek çizimler gerçekleştirilmiş ve uygulama esnasında da malzemeler uygun görülerek aynen kullanılmıştır. Tüm bölmeler göbeğe takılıp tekerlek içerisine yerleştirilmiş ve tek bir parça olarak siyah yarı mat lake boyama işlemi uygulanmıştır. Tasarımdaki diğer ahşap birimlerde 18mm lif levhaların siyah yarı mat lake boyama işlemiyle boyanması sonucu birleşime hazır hale gelen modülleri oluşturmuştur. Tekerlek kısmında ve orta birimlerinde kullanılan 2.5mm kalınlığındaki (Görsel 10) 5 adet lif levhalar aralarındaki tutkal ve birleşim detaylarıyla, diğer ahşap birimlerde kullanılan 18 mm lif levha kalınlığına ulaştığından ve boyama işlemi sonrası görüntüde farklılık olmadığından farklı kalınlık tercihi modelde sorun yaratmamıştır. Kitaplık tasarımında orta aksamda 30x30mm demir profil tercih edilmiştir (Görsel 11). Bisikletlerde orta gövde daire çaplı metal profillerden oluşmaktadır. Ancak tasarımda kare

formlu demir profil tercih edilmesinin en önemli amacı, metal gövdede duvardan ya da dayanacağı bir düzlemde destek alarak kitap depolama işlevini sağlamaktır. Tasarımın her bir bölümü rahatça kitap depolamaya elverişli olarak tasarlanmıştır.

Görsel 10. Ham lif levha [17]
(Image 10. Raw fiberboard)

Görsel 11. 30X30mm demir kutu profil [18]
(Image 11. 30x30mm Iron box profile)

Orta aksamda yer alan metal modülün uygulaması, teknik çizimin 1/1 ölçekte çıktısı alınarak demir atölyesinde 30x30mm demir kutu profillerin kaynakla birleştirilmesi ile gerçekleştirilmiştir. Modüllerin birbirine bağlantılarında gizli akıllı vidalar kullanıldığından demir profillerde bağlantı elemanlarına uygun vida delikleri oluşturulmuştur. Kaynak işlemi tamamlandıktan sonra nikelaj uygulaması yapılarak parlak yüzey elde edilmiştir. Kitaplık tasarımındaki tüm modüller oluşturulduktan sonra bisiklet şeklindeki kitaplık kolayca birleştirilerek tamamlanıp kullanıma hazır hale getirilmiştir. Kitaplık tasarımının uygulama sonrasında yalnızca göbek kısmında değişiklik yapılmıştır (Görsel 12). Göbekte eşit açılar oluşturacak şekilde yivler açılıp tekerlekteki bölücü birimler yivlere yerleştirilmiştir. Boyama işlemi sonrasında da pürüzsüz yüzeyler elde edilmiştir. Kitaplıkta her bir modülün birleşim detayı, tasarımın estetik özelliğini koruyacak şekilde tasarlanmıştır (Görsel 13).

Görsel 12. Tekerlek göbek detayı
(Image 12. Wheel center detail)

Görsel 13. Birleşim detayı
(Image 13. Combination detail)

Bisiklet formundaki kitaplık tasarımı, hiçbir bağlantı elemanına ihtiyaç duymadan ayakta durabilmektedir. Duvardan destek alarak metal bölümlere de kitap yerleştirmek mümkün olabilecek şekilde tasarlanmış ve ölçülandırılmıştır. Tekerlek kısımları ve diğer ahşap birimler de dahil olmak üzere tüm bölmeleri kullanım amacına, işlevine hizmet

etmektedir. Tasarım estetik, fonksiyonel ve parçalanıp kolayca tekrar birleştirilebildiği için modüler mobilya özelliklerini taşımaktadır (Görsel 14). Tasarım kullanılacağı iç mekâna göre dekoratif ürünler ve daha farklı görsel objeler yerleştirilerek mekânla bütünlük sağlamak üzere zenginleştirilebilmektedir.

Görsel 14. İmal edilen bisiklet formundaki kitaplık
(Image 14. Manufactured bicycle formed bookshelf)

5. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS)

Bu çalışmada, bisiklet şeklinde yeni bir kitaplık tasarlanarak üretimi gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın temel bakış açısında ahşap malzeme kullanarak rahatça sökülüp takılabilen ve modüllere ayrılabilen kitaplık tasarlama fikri bulunmaktadır. Bisiklet şeklinde tasarlanan kitaplık, gerçek bir bisikletten ilham alınıp sadeleştirilmiştir. Mobilyaların bir yerden bir yere kolayca taşınabilmesi için demonte olması önemlidir. Bisiklet şeklindeki kitaplık tasarımında orta aksam tek parçadan oluşmakla birlikte diğer elemanlar rahatça sökülüp takılarak monte edilebilmektedir. Tasarımda kullanılan bağlantı elemanları, tasarımın estetik görüntüsünü bozmayacak şekilde oluşturulmuştur. Kitaplık tasarımı farklı bir bağlayıcı elemana ihtiyaç duymadan ayakta durabilmekte ve istenilen her mekânda rahatça kullanılabilir. Mekânda estetik öğe oluşturacağından, amacı dışında bir heykel ya da süs eşyası niteliğinde de kullanılabilir. Tasarımın orta aksamı ile her bir bölmesi aktif şekilde kitap depolamaya elverişlidir. Yapılan araştırmalara baktığımızda insanların doğada, park, bahçe ya da dış mekânlar da kitap okumayı iç mekâna oranla daha çok tercih etmek istediklerini görmekteyiz. Bisiklet şeklinde tasarlanan kitaplık, iç mekâna dış mekânı yansıtabilecek bir kitap okuma köşesi ya da çalışma birimi oluşturacak tasarım elemanı niteliği taşıyabilmektedir. Mobilya özellikleri bakımından incelediğimizde çalışma estetik, rahatça sökülüp takılabildiği, parçalara ayrılıp tekrar birleştirilebildiği için modüler, iç mekânda tasarım ögesi olarak mekâna kimlik kazandıracağından ve tüm bölümlerinin amaca hizmet ediyor olmasından dolayı da fonksiyonel niteliklerini karşılamaktadır.

Tasarım, işlevsel özelliği açısından değerlendirildiğinde depolanabilir, sabit, modüler gibi özelliklere sahip olduğu için esneklik özelliği de sağlamaktadır. Ayrıca tasarım özelliği açısından incelendiğinde, geometrik formlarda, hacimsel boşluk doluluk dengesi

bulunmaktadır. Tasarımda kullanılan malzemelerin uyumu, birleşim detayları ve tasarımın formu iç mekân için estetik algı oluşturacaktır. Tasarım, diğer kitaplık örnekleri ile karşılaştırıldığında, avantaj sağlayacak temel mobilya özelliklerinden birçoğunu kapsamaktadır. Çalışmadaki bilgiler, tasarımın birebir uygulanması neticesinde toplanmıştır. Yapılan bu çalışmada pratikte mobilya tasarımı yapan tasarımcılara nitelikli tasarımlar yapmaları açısından faydalı olacaktır. Diğer yandan kitaplık tasarımıyla ilgili çalışma yapacak olan araştırmacılar için de fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

ÇIKAR ÇATIŞMASI (CONFLICT OF INTEREST)

Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

FİNANSAL AÇIKLAMA (FINANCIAL DISCLOSURE)

Yazar bu çalışma için herhangi bir mali destek almadığını beyan etmiştir.

ETİK STANDARTLAR BEYANI (DECLARATION OF ETHICAL STANDARDS)

Bu makalenin yazarı, bu çalışmada kullanılan materyal ve yöntemlerin etik kurul izni ve/veya yasal-özel izin gerektirmediğini beyan eder.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

- [1] Hasol, D., (1990). Ansiklopedik mimarlık sözlüğü. Yem Yayınevi.
- [2] Günal, B. ve Esin, N., (2010). İnsan-Mekân iletişim modeli bağlamında konutta psiko-sosyal kalitenin irdelenmesi. İTÜDERGİSİ/a, 6(1):19-30.
- [3] Dülgeroğlu, K., (2011). Mobilya seçiminde tüketici tercihlerinin belirlenmesi. İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- [4] Ayyıldız, S., (1996). Akçaabat geleneksel konutları ve K.T.Ü. lojmanlarındaki yaşama mekanlarının "ferahlık" faktörü açısından incelenmesi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon.
- [5] Gür, Ş.Ö., (1996). Mekân örgütlenmesi. Gür Yayıncılık.
- [6] Arcan, E.F. ve Evci, F., (1999). Mimari tasarıma yaklaşım: Bina bilgisi çalışmaları. Tasarım Yayın Grubu.
- [7] Sakal, A.N., (2007). Ankara'da kentsel donatıların peyzaj planlama ve tasarımı açısından analizi ve değerlendirilmesi. Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- [8] Burdurlu, E. ve Ejder, E., (1999). Dar hacimli toplu konutlara uygun modüler mobilya tasarımı. 1. Uluslararası mobilya kongresi ve sergisi kitabı, Ankara.
- [9] Üney, M.C. ve Türker, Ç., (2016). Bilgisayar oyunları için safranbolu evlerinden hareketli bir modül seti tasarlanması ve kullanılabilirliğinin araştırılması. X. Mimarlıkta Sayısal Tasarım Ulusal Sempozyumu, 27-28 Haziran, İstanbul.
- [10] <https://tr.pinterest.com/pin/743164375998333464/> (Erişim Tarihi: 20.11.2020).
- [11] <https://www.dekorblog.net/farklilik-yaratan-dekoratif-raf-tasarimlari/4-12/> (Erişim Tarihi: 20.11.2020).
- [12] <https://www.dogtasmobilyamodelleri.net/dogtas-sehpa-modelleri.html> (Erişim Tarihi: 20.11.2020).
- [13] <https://www.trendus.com/fotograf/yaratıcı-isler-dukkanı-ile-hayallerinize-kavusun-46875> (Erişim Tarihi: 20.11.2020).
- [14] <https://fi.pinterest.com/pin/728598045938303725/> (Erişim Tarihi: 20.11.2020).

-
- [15] <https://www.dekoryasam.com/ev-dekorasyonunda-kitaplarin-yeri/bal-petegi-kitaplik/> (Erişim Tarihi: 20.11.2020).
- [16] Üst, S. (2015). Konutlarda iç mekân ile mobilya etkileşimi bağlamında mobilyaya dair özelliklerin incelenmesi. *Sanat ve Tasarım Dergisi* 1(15):103-118.
- [17] <https://www.fluxlasers.com/mdf-3mm.html> (Erişim Tarihi: 20.11.2020).
- [18] <http://www.teknopangrup.com/?product=30x30-kutu-profil> (Erişim Tarihi: 20.11.2020).